

Sinop'ta bir Şelale Cenneti; ERFELEK

Eskiden halk arasında Cumayanı olarak bilinen İlçe merkezinin kuruluşu 1750'li yıllara dayanıyor. 1876'da fahri bucaklık verilmesiyle ismi Karasu olarak değişmiş. Karasu Bucığı 1911 yılında resmi bucak merkezi olarak teşkilatlanmış, 1960 yılında ise ilçe statüsüne kavuşmuş. Yeni teşkilatlanan İlçenin ismi etrafındaki Erfelek ormanlarından esinlenerek, Erfelek adını almış

Ülkemizin Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Erfelek, doğuda Sinop il merkezi, Güneyde Boyabat ilçesi, Batıda Ayancık ilçesi, Kuzeyde Karadeniz ile çevrili. Sinop İl merkezine 28 km. uzaklıkta, etrafı ormanlarla kaplı, denize de kıyısı bulunan, eşsiz tabiat güzellikleriyle eşine ender rastlanan küçük ve şirin bir ilçe merkezi konumunda bulunuyor.

Tarihi seramik eserler, yer altı tünelleri, mağaralar ve savaş aletleri, ilçenin toprakları üzerinde çeşitli uygarlıkların yaşadığına tanıklık etmemizi sağlıyor. Ancak bilgisizlik nedeni ile bu tarihi eserler ya değerinin farkında olunmadan imha edilmiş ya da çok düşük ücretlerle ne yazık ki satılmış durumda. Himmetoğlu Köyü'nün bulundu-

ğu yerde Rumlar zamanından kalma harabeler mevcut, burada bir kasaba kurulmuş olduğu sanılıyor. Sarıboğa Köyünde çok eskiye ait mağaralar bulunuyor. Kaldırayak Köyü'nün Gerdankıran Tepesi'nde ise tarihi bir mağara ve devamında tünel mevcut. Bu tünel yaklaşık 2 km. uzunluğunda olup, Erfelek ilçesi Okçul Mahallesi'ne açılıyor. İlçe merkezinde 1931-1932 yıllarında Ali Karasu adlı şahıs, bahçesindeki toprağı kazarken bir tarihi eser kalıntısına rastlamış ve eserin etrafı temizlendiğinde bir hamam kubbesi meydana çıkmış. Yapılan araştırmalar sonucunda ilçe merkezi ve köylerinde daha öncede çeşitli yerleşim birimlerinin kurulmuş olduğu anlaşılmış. Horzum Köyü'nde tesadüfen yapılan kazılarda çeşitli tarihi eserlere rastlanmıştır. Günümüzde bu eserler Sinop Müzesinde sergileniyor. Erfelek'in hemen hemen tüm köylerinde Rum mezarlıklarına rastlamak mümkün. İlçe sı-

nırları dahilindeki kırsal kesimde rastlanılan tarih öncesi yerleşim yerleri (höyükler), Koruma Kurulunca tescil edilerek koruma altına alınmış.

Erfelek ilçe merkezinde önemli tarihi kalıntılar ve tarihi yerler olmasına rağmen, köylerinde; Abdurrahmanpaşa'da "Uzun Türbe", Tekke'de "Sarı Tekke", Balıfakı'da "Fakı Türbesi", Sorkun'da "Halil Türbesi", Akçaçam'da "Aşık Hasan Türbesi", Kızılcaelma'da "Çile Türbesi", Yeniköy'de "Akpinar ve Kanlı Türbe" gibi türbeler mevcuttur. Akçaçam'daki Aşık Hasan Türbesi'nde Sinop'ta yatırılan Seyit Bilal Hazretleri'nin kardeşinin yattığı rivayet ediliyor. Uzun türbe ve Sarı Tekke'de Her yıl 6 Mayıs'ta "Hıdrellez" şenlikleri kapsamında çeşitli eğlenceler yapılıyor. Cuma günleri ilçe merkezinde kurulan pazara halk arasında Cumayanı ismi verilmesi bu sebepten. Her hafta Cuma günleri çevre köylerin tamamı ilçeye inerek, çarşı ihtiyaçlarını karşılıyor, resmi dairelerdeki işlerini görü-

Gezi Notları

yor, görmek istediği dost ve akrabalarını görüyor, varsa ürünlerini satıyor.

Eşsiz güzelliklere sahip, Karadeniz Bölgesi'nin yeşillik ve manzara açısından şanslı bir ilçesi olan Erfelek, son zamanlarda doğa ve dağ turizmi amacıyla düzenlenen Karadeniz turlarına dahil edilmeye başlanmıştır. İlçenin görülmeye değer ilginç doğal güzelliklerinden biri olan "Tatlıca Takım Şelaleleri", ilçe merkezinin güney-batı istikametinde 15 km. uzaklıkta inşaatı devam eden Erfelek Barajı bitiminde, bir merdiven biçiminde zirveye doğru yaklaşık 2 km. uzunluğunda birbirini takip ederek uzanıyor. Tatlıca Takım Şelaleleri akarında trekking, kanyoning, doğa yürüyüşü gibi sportif faaliyetlerin yapılabilmesine olanak sağlıyor. Yeşilin her türlü tonunu görebileceğiniz, buz gibi soğuk suyu ve alabalıklarıyla, irili ufaklı 28 şelaleden oluşan, eşsiz güzellikte bir doğa harikası olan Tatlıca Takım Şelaleleri'nde, her yıl Temmuz ayının ilk pazar günü eşine az rastlanır güzellikteki doğa şenliği düzenleniyor. Bu şenliklerin son yıllarda büyük bir ziyaretçi akınına uğradığı söyleniyor. Şelaleler kademeli olarak birbirinin ardı sıra yukarıya doğru yükseldiği için hepsini görüp tanımak zorlu bir tırmanış gerektiriyor. Ayrıca bu doğa harikası şelalelerin her birinin aktığı yerde de yüzmeye elverişli göl bulunuyor. Hasandere Şelalesi, Hasandere köyünün içinden geçen dere üzerinde akıyor. Soğucalı Köyü Kıran Mahal-

lesi'nden doğarak Toplu mahallesini takiben Karasu Çayı'na dökülen dere üzerindeki Deli Kızın Şelalesi ise 15 m. civarında yüksekliğe sahip.

Şelalelerin haricinde yaylalar da nefes alınacak eşsiz yerler ilçede. Domuz Dağı ormanlarının zirvesinde, 1100 m.'de yer alan Karaçayır Yaylası; köknar, çam ve kayın ağaçları ile bu ağaçların enfes kokularıyla çevrilmiştir. Hacıbey Yaylası da, ilçe merkezinin güney doğusunda, yaklaşık 20 km. mesafede 1250 m. rakımda, Osmanlı döneminde Kastamonu iline sancaklık yapmış, o zamanki adı Konak, şimdiki adı Ormantepesi olan köyün sırtlarında, Hacıbey ormanlarının zirvesinde, Sinop ilini kuş bakışı görebilen rakıma sahip 50.000 m² civarında bir alanı olan tamamen köknar ve çam ağaçlarıyla çevrili, müstesna bir yer. İlçenin güney batı istikametinde 10 km. uzaklıkta, 1050 m. rakımda,

Sorkun Köyü sınırları içinde, Karaçayır Yaylasıyla adeta sırt sırta vermiş aynı özellikleri eksiksiz taşıyan 50.000 m²'lik bir alana sahip Gebegüneyi Yaylası da, 60'lı yıllara kadar ilçe halkı ve tüm civar köylülerin sivrisinekten korunmak ve hayvanlarını beslemek amacıyla her yaz turizm amaçlı olmasa da, mera olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yaylalar, yayla

turizme çok elverişli olmasına rağmen; bugüne kadar yöre halkı tarafından tanıtımı yapılamadığından ne yazık ki turizme açılmamıştır.

İlçede Karaoğlu Köyü ise, kestane ağaçlarının yoğunluğuyla tanınıyor. Erfelek'in sahil kesiminde, merkeze 4 km mesafede yer alıyor. Şair Ahmet Muhip Dıranas'ın kestane ve kayın ağaçlarından yaptırdığı eve bu köyde rastlıyorsunuz.

ilçe merkezinin güney yakasında kentin oturduğu alana dikey 500 m. uzaklıkta, 300 m. rakımda, içinde çocuk oyun alanları ve bir dağ evi bulunan çam, köknar, kayın ve kestane ağaçları ile kaplı elit bir mesire alanı Kuzu Tepesi ve yine ilçe merkezinin güneyinde 2 km. uzaklıkta, 40.000 m² alana sahip ve ilçe kaymakamlığı tarafından alanın tamamı vişne, elma, armut, ceviz vb. meyve ağaçlarıyla donatılmış Çukur Yazı, aynı zamanda aydınlatması da yapılmış bir başka mesire yeri.

Erfelek'te her yıl Eylül ayı içerisinde bir hafta süreli

Gezi Notları

hayvan ve emtia panayırı düzenleniyor. İlçe belediyesinin düzenlediği bu panayır etkinlikleri çerçevesinde hayvancılığı teşvik etmek için her cins ve ırktan büyük ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yarışmaları, halk konserleri, söyleşi ve paneller ile yörenin en büyük karakucak güreşleri yapılıyor.

Karadeniz sınırında bulunan Şerefiye - Karacaköy - Yeniçam - İncirpınarı Köyleri; şelaleleri, yaylaları, ormanları, denizi, eşsiz güzellikteki sahilleri, temiz ve bol kumyla deniz turizmine son derece uygun.

Denizinde ve göletlerinde balık avı yılın her ayında yapılabilen oldugundan ilçenin esasen en büyük potansiyelini av turizmi oluşturuyor. Çulluk, kaz, ördek, bıldırcın, keklük gibi uçan av hayvanlarının yanında tavşan, domuz vb. yaban av hayvanlarını yörede bol miktarda bulabilirsiniz. Yörede belki de hiçbir yerde rastlayamayacağınız kadar Karaca (elik) yaşamasına karşın, bu güzide hayvanın, yöre halkının da bu konuda duyarlı davranması ile kesinlikle avlanmasına izin verilmiyor.

İlçe nüfusunun yaklaşık %70'i köylerde yaşadığından tarım kültürü son derece yaygın. Bu nüfusun tamamına yakını tarım, hayvancılık ve orman işçiliğiyle geçimini sağlıyor. İlçe merkezi ve çevre yerleşim birimlerinde bulunan ufak tefek sanayi tesisleri, yurt içi ve yurt dışı olmak üzere sanayi bölgelerine yoğun göç yaşandığından ilçede sanayi kültürünün az da olsa etkisi görülüyor.

İlçe merkezi ve tüm köyler Batı Karadeniz iklim özelliklerine sahip. Rutubetli ve yağışlı bir iklimi karşılıyor sizi. En soğuk ay Şubat, en sıcak ay Temmuz. İlçede rüzgarlar en çok doğu ve batı yönünden esiyor. Güneyde kalan köyler hariç diğer köylerde kış mevsiminin pek etkili olduğu söylenemez. Himmetoğlu, Hürremşah, Ormantepesi, Çayır köylerinde daha kış etkisi hissedilirken, diğer köylerde daha yumuşak kış koşulları görülüyor.

İlçe nüfus bakımından da çok çeşitli. Türkler'in yanında Gürcüler, Abazalar, Lazlar, Çerkezler, seyrek de olsa birçok köye serpişmiş göçmenler bir arada yaşıyor. Lozan Antlaşması hükümlerine göre, esirlerin mübadelesi sırasında 1924 yılında Karacaköy'den Yunanistan'a gönderilen 60 hane Rum vatandaşının yerine, aynı köye yine Yunanistan'dan getirilen 43 hane Türk vatandaşı ilçenin kültürel ve sosyal yapısına olumlu katkılar sağlamış ve zengin bir mozaik oluşturmuş. İlçede hiçbir etnik çatışma, mez-

hep ayrımı gibi olumsuz davranışa rastlanmıyor. Aynı zamanda her insan başkalarının gelenek ve göreneklerini tanımaya, öğrenmeye çalışıyor.

Erfelek halkı genel olarak ananevi geleneklerine ve göreneklerine bağlı yaşıyor. İlçenin küçük olması herkesin herkesi tanımamasını sağladığından imece, düğün, nişan, cenaze gibi insanların bir araya gelmelerini gerektiren aktivitelerin çevre yerleşim birimlerine oranla Erfelek'te daha görkemli yaşandığını söylemek hiç zor değil. İlçe yaşayanları için dini bayramlar önemini kaybetmemiş. Günümüzde de kent merkezinde yaşayanların yanında gurbetçiler de dini bayramlarını doğdukları köy veya mahallede kutlamaya özen gösteriyorlar.

İlçe yoğun göç verdiği için nüfusun çoğu gurbette yaşasa da, gurbetçiler evlilik törenlerini yaşadıkları yerlerde değil, memleketlerinde yapmayı tercih ediyorlar. Bu yüzden ilkbahar ve yaz aylarında yapılan nişan, düğün, kına gecesi gibi etkinlikler, ilçe merkezi ve köylerde uzun süreli bir festival ve şölen havası yaratıyor.

Erfelek diğer ilçeler içinde, 28 km. mesafe ile Sinop iline en yakın ilçe konumunda. Erfelek'ten Ayancık ilçesine geçen eski yol bulunuyor. Sinop-Kastamonu yoluna Ahmetyeri Köyü mevkiinden, Sinop-Samsun yoluna da Lala Köyü'nden ulaşım sağlanıyor. İl merkezine her 20 dakikada bir vasıta bulunurken, her gün ilçe merkezinden İstanbul yönüne şehirlerarası otobüs seferleri de bulunuyor.